

RUTH

RUTH

het bijbelboek Ruth
vertaald in het Karaïbs
door Magda Cynthia Maleko

International Bible Society
Colorado Springs, Colorado

Instituut voor Taalwetenschap
Paramaribo, Suriname

Illustraties: Carolyn Dyk

Vertaling, vormgeving en druk:

Instituut voor Taalwetenschap (SIL)

Postbus 1919, Paramaribo-Zuid

Suriname

SOCIEDAD BÍBLICA INTERNACIONAL
Colorado Springs, Colorado

© 1991 International Bible Society

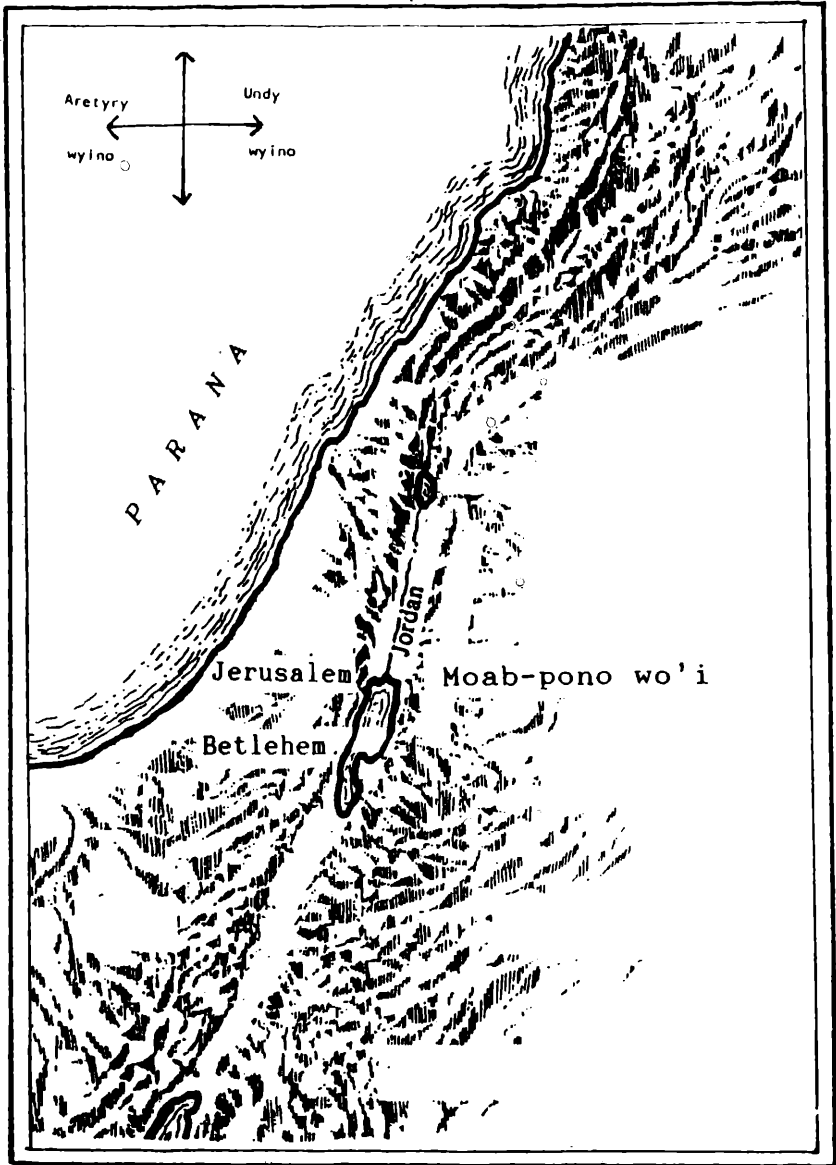
P.O. Box 62970

Colorado Springs, CO 80962-2970 U.S.A.

Alle rechten voorbehouden (D)

Printed in Suriname

Israel-pono aitokon ukupo

Ukutopo auranano

Pahporo ero nono kuponokon katama'to mandon ipajanmombo ymatysando. Morowara na'a mohkaron Simosu tuwonumenga tuwaije mandon. O'win amy wokryy tomone ata, mo'jaro toty wytory se man. Iro rorypo iromypoto, mo'jařo ety kanaitan moro iwaitopo ta.

Amy romypoto imema, mohko ipiry wa, amy tera omory wa pai, mohko tyryi pytymbo apyiry man. Morowara emerykon tuwaije man. Irombo mohko koromone iwemekatopo pitani tysano yinombo ety arory i'wa man. Pahporo tyryi otyrykon-yombo enery man i'wa, imainarymbo na'a. Morowara te mohko iromypo yryi ety utapypa kanaitan roten moro omory ra'na. Morowara na'a moro imainarymbo mo'jaro ety tupo man, mo'jaro omory aina man na'a. Morowara se tuwaije mandon tomorykon mondo noro iwaitome, mohko potosu Tamusi-nyrypo-Jopoto enetome i'waine iwopyry jako. Amy wa morowara tyryi romypo otyrymbo enery jako, dan mohko ro potosu epanonen me tuwaije man Israel ta. Mohkopangon ro "Epekanen" me ra'a tajato man. Amy potosu atywano moro man Tamusi auran ta. Ero kareta ta kysenejaton ynewara mohko Boas na'a epekanen me iwe'ipo. Morowara ro tuwaije man Tamusi emamin momokryy poko.

Ero kareta meropo erupako nase Elimelek omory poko. Oty ko topoje nan i'wa? Tomory maro tywaitokon Betlehem nojan amy kumynano tuwose iwairy ke moro Israel taka. Moro Moab-ponokon potosu aitopo taka tyto mandon.

Penaro Tamusi tyka tuwaije man mohkaron Israel-ponokon wa iwekaimarykon waty man mohkaron Moab-ponokon maro. Potosu jopoto waty noro ata te moro Israel po, pahporo tuwaije mandon aseke tinisanorykon wara ro.

Iwara na'a Elimelek tomorykon maro tyto man moro Moab-ponokon waitopo taka, amy kumynano tuwose iwairy ke moro Israel taka. Moro wa itosando, Tamusi nepanotaton? Romo'no taka te kahtu nytaton?

Ompako ero kareta meropo poko ynewara mohkaron oko worryijan, Naomi, Ruth, yrypo Tamusi wa, Ruth wykapo wyino: 'aTamusiry Tamusiry me na'a man.' Mose maro Tamusi wa amy asery amano tawonga man. Ero poko ro kysenejaton ynewara Tamusi wonumengary irupa iwairy: Amy worryi tahkary maro ro tyworeko tuwaije man inoro, sara'me rapa tuwaije man. Mose Ruth te, mohko Simosu me e'ipyn worryi, mohko Boas maro Tamusi amyitano. Oko roro Tamusi wa tapánopyrykon tymomose i'waine man. Iwara ro Tamusi emamin tawonga man i'waine, uwaponaka na'a taro man i'waine.

"Mohko ro aikepypa man
tuturupopory enepory poko ky'waine..."

Ruth 2 : 20

Elimelek tomory maro Moab po

(1 : 1 - 7)

1 1-2 Uwapo potosu jopoto waty ata noro moro Israel po, amy jako kumyno tuwaije man moro iwaitokon po. Irokero amy wokery Elimelek tatynen kynysan moro aitopo Betlehem wyino-mbo. Ero aitopo ro moro Juda tatynen ta man. Moropo tamaijembo me man tomorykon ra'na. Itangon me ro Efrata tuwaije man. Amy tyseno aitopo wa tyto man, moro Moab-pono wo'i wa. Moropo mose Elimelek akorepe kenemaijan tpyty Naomi maro, mohkaron oko ty'makon Mahklon, Kiljon na'a.

3 Mose Elimelek te kiniromosan. Iwara te ipyty Naomi o'winpupo kanainopojan oko

ty'makon maro. 4 Oko roro i'makon kinipyataton Moab-pono worryijan ke. O'win amy worryi ety tuwaije man Orpa, o'win amy Ruth. Ainapatoro sirito iwairy taro moropo kenemaijaton.

5 Morombo wyino Mahklon, Kiljon kiniromosaton na'a. Iwara te Naomi o'winpupo imero kanaino-
pojan: tyinongese man, oko roro i'makon tyromo-
mose na'a mandon. /Ohto ko nairy? Etako:/
6 Moab po tata noro, Naomi kenetano Tamusi wa

mohkaron Israel-ponokon ty'makon kotanory enepo ra'a, ereparykon yrypo ra'a i'waine. Moro etapo mero, Naomi tytory enejan mo'ja Juda wa ra'a. 7 Mohkaron oko typarysanokon-
ymbo maro moro Moab-pono wo'i nojan, moro penaro tera tywaitokonymbo nojaton.

Ruth Naomi maro kynysaton Betlehem wa

(1 : 8 - 22a)

8 Tytorykon jako ro Naomi yngano i'waine:
"Itandoko ra'a ajauhtykon wa, asano wa ra'a. Oro Tamusi typynary ta irupa ajenesen, irupa awe'isan wara na'a mohkaron iromysan poko, a-u poko na'a. 9 /Kae na'a:/ oro Tamusi sara'me amano ynen o'waine, /oinotatokon me ra'a,/ tauhtyne ra'a awaitokon me." Irombo

oko roro typarysanokonymbo posimano tytory mero: "irupa aitoko, erome te wysa" yngano. Mohkaron te konotamojaton imero, 10 irombo kyngaton: "Uwa, na'na kynysan amaro ajasakarykon wa."

11 "Nipynykon parysanokonymbo" yngano Naomi, "itandoko rapa! Ohtonome iroke awopyrykon se mandon maro? Emekapa waitake ra'a, oinokon me ra'a iwaitokon me. 12 Uwa! nipynykon parysanokonymbo, itandoko ra'a. A-u nopoko me tera wa, o'winpoto nohkon yinotary supija. Iro rorypo amy wokry eporypoto ra'a y'wa, iro rorypo imaro wonykypoto ero koko, 13 irombo wemekapoto /ra'a pai/, akorepe maimomotaton potome iwairykon poko ro? Akorepe iroke amyjaron maimomotaton yinoma? Uwa pore, parysanokonymbo... morowara kapyn! Ajemamyrykon rorypo awosimbe man, y'wa te ikopo nekahtu ra'a man, Tamusi ro wyinombo tuwotuma man."

14 Irombo konotamojaton napa mo'ja imero. Orpa te ty'menotymbo posimano, tytory mero "wysa rapa, irupa aikome" yngano. Ruth te ko-u tywainotahkary sepa man ty'menoty wyinombo. 15 "Ajejatonombo kynysan ra'a tasakarykon wa, tytamusirykon wa ra'a" kyngano Naomi i'wa. "Itango tyre imaro."

16-17 Ruth te kenejusan: "Uwa" yngano,
"Ajaikeko wryrkary poko. A-u te anondakary
sepa wa.

Oja awytotopo wara ro, wytake na'a amaro.
O-e ajemandopo po ro, moropo ro jemandake
na'a;
ajasakarykon ekosa moropo na'a wairy se wa;
aTamusiry Tamusiry me na'a man.
O-e aromypo po ro, moropo ro rombyry se
na'a wa,
moropo ro junemyry se wa.
Tamusi wa ypokymary jako rorypo,
sje'me te romo'no roten kynondakapotan."

18 Irombo Naomi wa enery jako Ruth tytory
se iwairy tymaro, irupa topoje man i'wa,
akorepe noro tauranary i'wa tupi man umatome
ra'a. 19 Asewara kynysaton, kynysaton, irombo
Betlehem wa tutunda mandon.

Itundarykon jako ro, pahporo imero mohkaron
aitopo-ponokon konoposaton. "Naomi 1) mohko
nan?" kyngaton mohkaron woryijan. 20 Naomi te
kyngano: "amyijaron Naomi me kajatoton: amy
~~~~

1)Naomi: ero atywano "jewahpory me taurotopo ero man.

tera jety ta te kajatotokon 'Mara' me, -moro 'tjumbe' taurotopo man: jehtumbe onumengano turupo emapoi kae irombo- Tamusi wa ro ero kadamato amano yrypo ke y'wa. 21 Ero wyinombo wytory jako pahporo jekosa kanakon, Tamusi te ainarypa jenepoi ra'a. Ohtonome ko iroke amyjaron Naomi me noro kajatojaton. Tamusi wyinombo ro tuwotuma tuwaije man; Mohko wa ro erowara tyje wa." 22 Morowara te Naomi tywerama ra'a man moro aitopo Moab wyinombo. Asewara mohko Moab-pono typarysanombo Ruth maro Betlehem wa tutunda mandon.

Ruth kenemaminano Boas mainary ta

(1 : 22a - 2 : 23)

Tutunda mandon amy perere me tykamyn epery ykotory jako, moro epyryry eneke man iro. 2)

2 1 Naomi amy tyinombo Elimelek omory Boas tatynen maro asomome tuwaije man, amy imero typylataken wokury mohko tuwaije man.

2 Amy jako Ruth yngano Naomi wa: "Irupa epery jako o'wa, oro wytamyi moro maina taka. Moropo te amy sukusa pai, irupa eponen tywenahpota tywonatopo epery akoinymbo 3) amoityry poko y'wa." 3 "Irupa man, sjo'ne" yngano Naomi, "itango ro." Ruth ko-u kynysan moro wonatopo paty taka morokon wonatopo epery amoise, mohkaron wonatopo ykotonamon wenahpota. Anukutypa nasen tuwaije man, Tamusi wa te tapanose man, amy maina taka tywopypo ke, Boas mainary me man iro, mose Elimelek omory wokury. Mose ro Naomi omory me na'a tuwaije man.

~~~~~

2) Amy epyryry enekan wonatopo epery moro man, koromone tuwaije kanaijan iro. (N: gerst, E: barley, Fr: orge)

3) Mohkaron Israel-ponokon wa tywonatokon akoinymbo notopo i'waine man mohkaron ipylatapyngon wa. Morowara Tamusi tykambo me tuwaije man ijopotorykon Moses wa.

4 Irombo eneko, asito aire kopore mose Boas kinitundano Betlehem wyinombo, tamaminamon ijotimano, erowara: "Tamusi te amaroine nainen!" Irombo kyngaton na'a i'wa: "Tamusi tuturupopory ytan otupo naka." 5 Irombo konoturupojan mohko amy tamaminen wa, mohkaron wonatopo ykotonamon jopotory me man inoro wa: "Noky omory ko mohko amyijako nan?" 6 "Naomi maro opypo amyijako te mohko man moro aitopo Moab wyinombo" yngano mohko wokory. 7 "Naturupoi y'wa mohkaron wonatopo ykotonamon tamaminamon wenahpota tytotome moro wonatopo epery akoinymbo anuije. Penaro kokorono popo ro kynemaminano tera eropo. Otaremapa paio man.

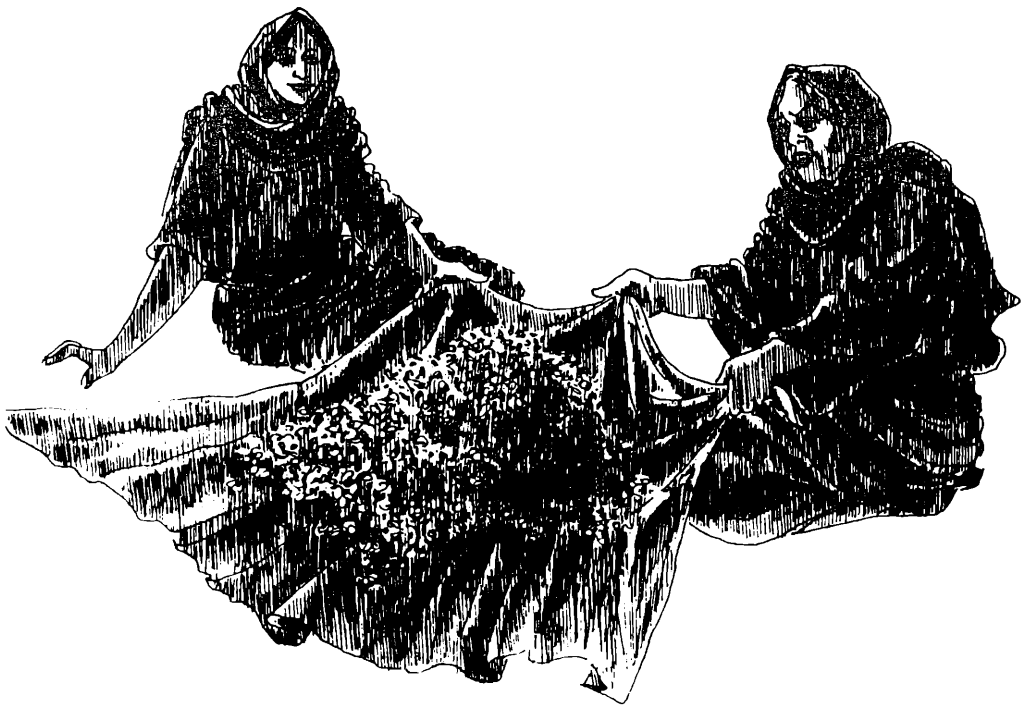
8 Irombo Boas kyngano Ruth wa: "Epanamako, kyton ero wyinombo amy tera'a mainary taka moro wonatopo epery anuije. Ero po ro aiko mohkaron worryijan kenemaminaton inaron maroine, 9 ekosaine ro aiko, irupa opoko o-e mohkaron tamaminamon emaminary. Mohkaron pyitorykon wa jauranyombo syryi ajakimapa iwaitokon me. Tuna se ajata na'a, tuna enytango morokon pyitorykon nitarytosan potysa taka." 10 Irombo Ruth konosumano i'wa, yngano: "Anukutypa wa ohtonome morowara ne tera'a kotanory enery o'wa! Ohtonome ko irupa ne tera'a poko man? A-u te amy tera a-u wa." 11 "A-u te setai" kyngano Boas, "onewara pahporo o'menoty poko awe'ipo, oino romypo pahpota. Eneko, tyjumyne mana, tysanone mana, sje'me te awomatopombo aitopo o'wa tyno man; amy irupa anukutytorykon ra'naka tywose mana. 12 Oro mohko Jopotonero, mose Israel ponokon Tamusiry irupa ajepemanen moro ohto awe'ipo poko. Oro pyime imero kulano ynen o'wa, ekosa ro na'a awotunemyry se awe'ipo ke." 13 Ruth yngano: "Uwapotombo, amoro irupa tampokory poko mana. Ajemyijary me te rypo opypa we'i, sje'me te tawahpore ajauranae maro. Morowara turupo misanapangai."

14 Arepa enapyry mero Boas kyngano i'wa:
"Atandymoko na'na maro arepa enahko se; Moro
apererery umukako moro tijasakore winu taka."
Iwara te Ruth atandymo kynysan mohkaron
tamaminamon maro. Irombo Boas moro /perere me
tykamyn/ wonatopo epery purupo yjan i'wa.

Tinisanory wa ta ro kynenahsan, irombo akoi-
nymbo kuramano tynarory me. 15 Irombo itopoto
ra'a tamamine, Boas kanauranano typyitorykon
wa: "Oro morokon imomysan wonatopo pato
iwopapysan anunen na'a" kyngano, "pyime
ananumypa tata, typyike kanaitan. Morowara
isepa wa, uwa, kisipyitonopoton koro!

16 Amyijaron rorypo epanopyry o'waine man
moro imompo wonatopo wyinombo amy kary jako
o'waine. Ajuwano me koro emapotoko iwopapypo
amoitome i'wa. Apotumbe kataiton ipoko.

17 Morowara te Ruth koine wa ro kynemamin-
ano moro wonatopo epery amoityry poko maina
ta. Irombo moro wonatopo popongapo mero, 22
kiro iwairy taro moro wonatopo epery i'wa
tanuije man. 18 Kanarojan tymaro tywaitopo
Betlehem wa. I'menoty itunday enejan
tynanumypo wonatopo epery maro. Morowara te
Ruth kinitundano auhto wa ra'a. Moro tarepary
akoinymbo na'a tanese man i'wa. Irombo ero
tyje i'wa man ty'menoty wa.

19 Ero enepo mero, Naomi kyngano: "O-e ko erowara ne tera'a wonatopo epery meporyi erome? Noky ekosa ko ajemaminai? 20 Tamusi te tuturupopory ytan mohko wokry wa, mohko irupa ne tera'a ajynenymbo wa." Irombo Ruth ty'me-noty wa kenekarisan moro kurita tamami- napo amy Boas tatyne ekosa. "Oro Tamusi irupa imero nainen ipoko" kyngano Naomi, "Mohko ro aikepya roten man tuturupopory enepory poko ky'waine: kyhkaron nuronokon wa, iromysan 4) wa na'a tuturupopory yrypo ke. Mohko wokry komory wyinono me man. Mohko ro komory me iwairy ke, kapanopyry ta man komory ~~~~

4)Iromysan: Elimelek, Mahklon, Kiljon.

ymatyry pona." 21 Irombo Ruth kyngano: "Nykai na'a y'wa mohkaron ipyitorykon ekosa mo'jaro jemaminary man, aikepyrykon poko ro pahporo moro wonatopo epery amoityry poko ro."

22 "Morowara te irupa tampokory man, sjo'ne, irupa man mohkaron worryijan maro awytory, moropo Boas ekosa emaminatonon maro awairy" yngano Naomi. "Amy tera mainary ta ajemaminary jako, moropo te tamero roten ajytory.

23 Iwara te moropo ro Ruth kenemaminano, mohkaron worryijan maro Boas mainary ta wonatopo epery amoityry poko, pahporo morokon perere me tykamyn wonatopo epery amoityry aikekary poko ro. 5) Morowara te Ruth ty'menoty ekosa kenemambosan.

Ruth Boas wonatopo epery popongatopo aitopo po

(3 : 1 - 18)

3 1 Amy jako Naomi yngano Ruth wa: "Sjo'ne, enery se wa amy ajaporitono epory man o'wa, sara'me awaitome. 2 Mukusan waty mohko Boas,

~~~

5)Moro "gerst" me kenejatojaton iro amoityry nase, irombo wyino "tarwe" me kenejatojaton iro tera. Moro amoityry ro oruwa nuno tuwaije man (maart - mei).

o-e ajemaminatopombo mohkaron worryijan maro moro maina ta? Mohko Boas komory me man. Eneko, ero koko kynytan tamamine moro wonatopo popongatopo aitopo wa, moro wonatopo epery pipombo arotome pepeihito wa. 3 Irokero ekupitango, epoporoko, ekuramako irupynymbo awomy ta, irombo itango moro wonatopo epery popongatopo wa. Anukutypa koro naine moropo awairy man. Aikepypo mero tywendamery, tuna enyry poko, 4 irombo mero irupa opoko o-e iwotungary. Tyse waty naka ita, irombo moro inopony ipupuru wyino emimakome, irombo atungakome. Mohko tera kenekaritan ohto awairy man." 5 "Irupa man" yngano Ruth, "awykapo wara ro waitake."

6 Irombo kynysan moro wonatopo epery popongatopo wa, ohto ty'menoty wykapo wara ro kanaijan. 7 Irombo Boas taikepypo mero tywendamery poko, tuna enyrypo mero, irupa konotapojan tasiwotapo ke. Tawahpore atunga kynysan moro wonatopo epery otypo unsitopo pato. Irombo iwonykypo mero Ruth pyimeke ne kynysan i'wa, moro inopony emimano ipupuru wyinombo, irombo moro pato konotungano.

8 Irawonene koko Boas typoroten tywetyka kunupakano. Tupakapo mero asito kanawojan, irombo typoroten tera amy worryi wotungapo

enejan tupupuru pato. 9 "Noky ko amoro man?"
konoturupojan i'wa. Mohko worryi kenejusan:
"A-u te wa Ruth, ajemyijary. Ajaporitono me
nare jenery sepa maitake? Amoro waty yinombo
omory amoro man? Jepanopyry taro waty man?
yinombo ety utapypa iwaitome." 10 Ero etapo
mero Boas kyngano: "Oro Tamusi tuturupopory
ynen o'wa! Erome te irupa nero seneja onewara
irupyn ome aronen amyijako me awairy. Ero
oty poko awoturupopo poko potome apynary
menepoja ajasakary wa, o'menoty epanopypo
kopo nekahtu ra'a. Amoro te typoroten pyito-
non poko e'ipa mana, typylatake iwairykon
pai, ipylatapa pai. 11 Kytetyka'i, sikatake
moro awykatopombo. Pahporo ero aitopo tanokon
uwapotosan kunukusaton amy irupyn worryi me
awairy. 12 Ipororo man, amoro jomory wyinono
me awairy ke, ajepanopyry y'wa man. Amy
wokryry te ajomorykon wyinono me man tyse waty
nekahtu ra'a a-u kopo. 13 Ero po ero koko
aiko; koropo kokorone te kysenetake amy
tywairy se iwairy ajepanen me, Naomi omorymbo
epanotome na'a i'wa. Amy ikapyry se ata,
irupa man; tuwairy sepa ata, asekeru sikata-
ke. Mohko nurono Tamusi embata ero kae o'wa,
Mohko ro ohto wykapo etai. Ero po ero aiko
emamyry poko ro."

14 Emamyry poko ro Ruth moropo tuwotunga man ipupuru pato. Aweitary uwapo ro roten, kanawojan amy pairo moro aitopo pono tukutypa iwaitome. Boas irombo nykai i'wa: Amy pairo wa ukutury kapyn man amy woryi wopypo ero wonatopo epery popongatopo wa. 15 Irombo Boas yngano i'wa: "Moro anopony apitako y'wa." Kanapitano i'wa, irombo wonatopo epery tyje man i'wa inopony taka, o'wintoima ijeny iwairy taro. Irombo Boas wa tapatoma man uremary poko. Irombo wyino Boas kynysan moro tamandokon Betlehem penary wa.

16 Irombo Ruth tutunday jako ra'a ty'menoty wa, mose konoturupojan i'wa: "Onewara pore nyton, sjo'ne?" Irombo Ruth kenekarisan i'wa pahporo ohto Boas wykapo ty'wa. 17 "Irombo te" yngano, pahporo ero wonatopo epery yryi na'a y'wa. Nykai irombo: ainarypa ne kyton o'menoty wa." Ero etapo mero Naomi kyngano: 18 "Pyimeke aimomoko, sjo'ne, ukutury poko ro o'wa onewara iwairy man. Mohko wokyry otaremapa kanaitan ero oty kapymary poko ro kae irombo, tuturupo sara'me iwairy poko ro."

Boas Ruth apyijan typyty me

(4 : 1 - 17)

4 1 Jakoro Boas tyto man auranano apyitopo taka, moro aitopo penary wa. Moropo iwotandymory jako, mohko wokyry konosan moro pato, mohko Ruth ipoko i'wa torupa man inoro. "Pamy, okone jaro wa" yngano Boas, "atandymoko se!" 2 Irombo mohko wokyry atandymo kynysan i'wa. Konotururupojan na'a ainapatoro aitopo-jopotorykon wotome atandymo. 3 Iwotandymosan mero, Boas kanauranano mohko wokyry wa, mohko tyse waty Naomi omory me man inoro wa koromonene tuwairy se iwairy pai, Elimelek omory epanotome. Kyngano i'wa:

"Naomi, mohko Moab wyinombo tuwose ra'a man inoro, moro maina ekaramary se man, mohko na'na omory Elimelek otyry me kanakon iro. 4 Erome te wonumengai ero ekaritome o'waine. Irohero, apyiko ero maina, mohkaron atandymosan eropo ataine ro netaryme, mohkaron aitopo jopotorykon na'a. Ipororo awairy se ajata, itako imero erome ro. Isepa ajata te, ekariko o'winwytory na'a. Moro taro a-u roten waitake apahpota." Mohko wokury kenejusan moro maina apyiry man ty'wa. 5 Boas te yngano: "Moro Naomi mainary apyiry jako o'wa, mohko Moab-pono woryi, mohko Mahklon pytymbo apyiry o'wa na'a man apyty me. Iwara te moro maina inombo romypo ety tupo ro kanaitan."

6 "Morowara ata, anapoipa waitake" yngano mohko wokyry ejutome, "jako te jomory mainary irupa anenepa wairy ekatakaine. Irokero amoro apyiko, a-u apyiry supija."

7-8 Irombo mohko wokyry Boas wa tykapo wyino "moro maina apyiko" moro tysapatory tysoka man i'wa Simosu emery wara. Uwapo Israel po amy maina ekaramary jako pai, maina ypetakamary jako na'a pai, irombo irupa epety epory jako i'waine, mohko o'win amy tysapatory sokano ytome mohko tahkono wa. Erowara te tanepo man i'waine, moro auranano ipororo tywokase iwairy. 9 "Erome te amyjaron pahporo eropo menejaton" yngano Boas mohkaron aitopojopotorykon wa mohkaron opysan wa na'a, "a-u moro maina Naomi wyinombo erome ro sapyija; pahporo moro Elimelek otyrymbo, mohkaron i'makonymba Kiljon, Mahklon otyryme tuwaije man iro na'a. 10 Erome ro na'a Ruth, mohko Moab-pono woryi, Mahklon pytymbo, pyty me sapyija. Moro ino otyrymbo ro, omory ety kupo noro kanaitan. Morowara te ety utapypa kanaitan roten moro omory ra'na, moro aitopo kareтары ta na'a. Metaton waty erome pahporo ipororo iwairy." 11 "A'a" yngaton, "na'na ro netai! Nykae na'a na'na: oro Tamusi mohko woryi, ajauhty taka kynysan inoro, ynen

ty'membore mohkaron Rahkel, Lea waraine na'a. Mohkaron waine ro Israel potome tyje tuwaije man. Na'na na'a mohkaron Efrata ponokon ra'na irupa awairy se man, moro Betlehem po takare awaitome. 12 Oro Tamusi na'a pyime pitani ynen o'wa mose anyijako maro; awemekatokon pyime iwaitome, mohko Peres wemekasan wara, mohko Peres mose Tamar Juda maro i'me tuwaije man inoro wara."

13 Morowara te Boas Ruth apyijan tpyty me, irombo konotapyijaton. Tamusi wa tapanose man mynotome iwaitome, iwara te amy wokrymembo apyijaton. 14 Irombo mohkaron worryijan yngadon Naomi wa: "Ero poko Tamusi Ety kasawongasen! Erome pore aparyntai ero aitopo Israel ta.

Mose apary takare kanaitan potome iwe'ipoto.
15 Ajewaporotan napa, anopotapo enetan na'a.
Mohko aparysano, apynano inoro, amy pitani
pakanopyi o'wa. Mose aparysano ro okotoima
umunano kopo nekahtu ra'a o'wa man!" 16 Naomi
mohko pitanimembo anujan typepo naka, irombo
mohko pitani enenen me tuwaije man. 17 Irombo
mohkaron aporitonokon worryijan yngadon i'wa:
"Naomi wa amy wokryrmembo tapyije man; Obed me
tajato i'waine man. Mose Obed ro Isa'i jumy me
tuwaije man. Mose Isa'i ro ra'a mohko jopoto
David jumy me tuwaije man.

David tangon

(4 : 18 - 22)

18 Mosaron ro David tangon me tuwaije mandon:
19 Peres, Hesron, Ram, Amminadap, 20 Nahkson,
Salmon, Boas, 21 Boas ro Obed jumy me tuwaije
man. 22 Mose ro ra'a Isa'i jumy me tuwaije
man. Irombo Mose ro ra'a David jumy me tuwaije
man.

AWOME PABY SE AJATA

ERO AURANANO POKO

1. *Ero auranano ta, nokypan oruwa poko ko kysiresimaton pyime nehkatu ra'a mohkaron amykonyombo kopo?*
2. *"Potosu jopoto waty ata noro moro Israel po..." Iresimako nase moro ukutopo auranano. Onewara ko mohkaron Israel ponokon emery tuwaije nan moro jako?*
3. *Moro ukutopo auranano ta miresimai ohto Tamusi tyka tuwaije man mohkaron Moab-ponokon poko. Elimelek tasakarykon maro Tamusi nisanory wara tuwaije nan iroke, Moab wa tytory jako?*
4. *Ohtonome ko Naomi tyweramary se tuwaije nan? (1:6)*
5. *Ohto ko nykano typarysanokon wa? (1:8)*
6. *Iresimako 1:16, 2:12. Ohtonome ko Ruth sje'me tytory se man imaro? Typarysano nory sepa iwairy ke roten?*
7. *Naomi ety taurotopo me "jewahpory" man. Tawahpore tuwaije nan Betlehem wa tutundapoto? Iresimako 1:12-13, 1:20-21.*
8. *Iresimako 2:2, 2:7, 2:10-12, 2:17, 3:5, 3:9-10. Ynewara ko mohko Ruth emery nan?*
9. *Iresimako ohto Boas ikapo (2:8, 2:11, 2:14-16, 3:10-13, 3:15, 4:1-10). Onewara ko mohko Boas emery nan? Onewara ko nonumengano Tamusi poko?*
10. *Ruth, Boas na'a okororo tamamine mandon, akinuma mandon. Sje'me te Tamusi emamin momosaton. Iresimako 3:10, 3:18. Asekero roten tamamyrykon undymary se nandon?*
11. *Ohto ko topoje nan i'waine? Oty ko nepasamai Naomi emery maro? Noky ety ko tawonga nan pahporo erokon ke? (4:14).*
12. *Otypan onumengano yjan ko ero auranano ajaporitono upiry emery poko?*

TAMUSI-AURANYMBO

bijbelse verhalen in het Karaïbs